

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 1

> In dit nummer

1 Redactioneel

1 90 jaar Ruusbroecgenootschap

Ruusbroec Encounters – Brochure

2 Aankondiging

Summer school 2015

2 Onderzoek

Betrokkenheid doctoraten – Prijzen –
Deelname aan congressen – Publica-
ties – Recensies

8 Onderwijs

Gastcolleges – Interuniversitaire
Masterclass

8 Dienstverlening

Literaire canon – Lezingen, work-
shops

9 Personalia

10 Bibliotheek

Aankondiging: Erfgoeddag 2016 –
Publicaties – Onderwijs – Aanwin-
sten – Tentoonstellingen – Material
Evidence in Incunabula – UPLA –
Flandrica – Bezoeken – Vervolgpro-
ject STCV

13 Ons Geestelijk Erf

14 Agenda

REDACTIONEEL

2015 was het jaar van de viering van 90 jaar Ruusbroecgenootschap. Voor deze gelegenheid hebben we vier goed bezochte Ruusbroec Encounters georganiseerd en een brochure gepubliceerd waarin de verschillende collecties uit onze bibliotheek worden voorgesteld. Daarnaast vonden in 2015 enkele personele verschuivingen plaats. Zowel het directeurschap als het secretariaat kregen een ander gezicht, en de start van het 'Between saints and celebrities'-project bracht twee nieuwe, internationale onderzoekers naar het Ruusbroecgenootschap. Ook namen we afscheid van een tweetal gewaardeerde collega's die het Ruusbroecgenootschap verlieten. Tot slot is 2015 het jaar waarop het Ruusbroecgenootschap zich op de sociale media begaf. Vanaf nu kunt u op de hoogte blijven van onze activiteiten via onze Twitteraccount: RuusbroecInst.

90 JAAR RUUSBROECGENOOTSCHAP

> RUUSBROEC ENCOUNTERS

In 2015 organiseerde het Ruusbroecgenootschap een reeks activiteiten om haar negentigjarig bestaan als onderzoeksinstituut te vieren: Ruusbroec Encounters. Voor elk van deze activiteiten ging het Ruusbroecgenootschap een partnerschap aan met een ander onderzoeksinstituut van binnen of buiten de Universiteit Antwerpen. Samen gingen ze op zoek naar raakvlakken tussen hun onderzoeksgebieden.

>> **Encounter 1**, *Tussen Christelijke vroomheid en Joodse geleerdheid: de werelden van Johannes Campensis (c. 1491-1538)* vond plaats op 26 maart 2015 en werd georganiseerd i.s.m. het Instituut voor Joodse Studies (IJS). De boeiende tweespraak tussen Theodor Dunkelgrün en August den Hollander op deze encounteravond werd bijgewoond door 35 personen.

>> **Encounter 2**, *Devotie en emotie. Een nieuwe blik op religieus beeldmateriaal* vond plaats op 8 mei 2015 en werd georganiseerd i.s.m. de Vlaamse Werkgroep Boekgeschiedenis (VWB). 55 personen waren aanwezig bij de lezingen van Tine Van Osselaer, Herman Roodenburg en Evelyne Verheggen die de aandacht vestigden op de prentencollectie van het Ruusbroecgenootschap.

>> **Encounter 3**, *Verzoeking. Mystiek en identiteit in de moderne Vlaamse letterkunde* vond plaats op 30 oktober 2015 en werd georganiseerd i.s.m. het

RUUSBROEC

GENOOTSCHAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 2

Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Nederlanden (ISLN) en de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience. De 70 aanwezigen hoorden interessante lezingen van Frank Willaert (over Jozef Van Mierlo, medestichter van het Ruusbroecgenootschap), van Kevin Absillis en Marlou de Bont, Annette van Dijk, Veerle Fraeters en Kris Humbeek.

>> **Encounter 4, *Mystieke liefde in Christendom en Islam. Tradities en toekomst*** vond plaats op 2 december 2015 en werd georganiseerd i.s.m. het Universitair Centrum Sint-Ignatius Antwerpen (UCSIA). Voor 140 aanwezigen bespraken achtereenvolgens Rob Faesen, Lieven Boeve, mgr. Johan Bonny, Jonas Slaats en Asghar Seyed-Gohrab op deskundige wijze het liefdesbegrip in de christelijke en islamitische mystiek.

>> Het volledige programma vindt u online op onze website, onder 'Over het Ruusbroecgenootschap' en 'Activiteiten': www.uantwerpen.be/ruusbroec-nl

> BROCHURE 90 JAAR RUUSBROECGENOOTSCHAP

Gedurende de 90 jaar die het Ruusbroecgenootschap bestaat is zijn bibliotheek uitgegroeid tot een belangrijke erfgoedbibliotheek. Speciaal ter gelegenheid van deze viering werd een brochure gepubliceerd: ***Het Ruusbroecgenootschap - 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed : Een rijke en levende collectie van de Vlaamse Jezuïeten aan de Antwerpse Universiteit*** onder redactie van August den Hollander en Erna Van Looveren. Het boekje is bedoeld als eerste kennismaking met de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap. Daarom werd aan verschillende wetenschappelijke gebruikers van de collectie gevraagd om de belangrijkste deelverzamelingen, zwaartepunten en aspecten van de bibliotheek kort voor te stellen. Aansluitend op de tweede Ruusbroec Encounter op 8 mei 2015 werd deze brochure gepresenteerd. De eerste exemplaren werden uitgereikt aan afgevaardigden van de Jezuïeten in Vlaanderen en Nederland en de Universiteitsbibliotheek Antwerpen. De pdf van deze brochure kunt u downloaden op onze website: www.uantwerpen.be/ruusbroec-bibliotheek

AANKONDIGING

> RUUSBROEC INSTITUTE SUMMER SCHOOL 2016

Van 27 juni tot en met 1 juli zal de Ruusbroec Institute Summer School plaatsvinden. Het thema dit jaar is *Religious Manuscripts, Handpress Books and Prints (15th–19th centuries). Collections, materials and methodologies*

ONDERZOEK

> BETROKKENHEID BIJ DOCTORATEN

Rob Faesen

> Lid van de doctoraatsjury van Gabor Ambrus, *Theology and Medium: An Inquiry into the Diagrammatic Images of Joachim of Fiore* (KU Leuven, Faculteit Theologie en religiewetenschappen), verdediging 11 februari 2015

Veerle Fraeters

> Lid van de doctoraatsjury van Bram Caers, *Vertekend verleden. Geschiedenis herschrijven in vroegmodern Mechelen (1500 – 1650)* (Universiteit Antwerpen, Nederlandse letterkunde – promotor Hubert Meeus, co-promotor Frank Willaert), verdediging 5 november 2015

Thom Mertens

> Voorzitter van de doctoraatsjury van Bram Caers, *Vertekend verleden. Geschiedenis herschrijven in vroegmodern Mechelen (1500 – 1650)* (Universiteit Antwerpen, Nederlandse letterkunde – promotor Hubert Meeus, co-promotor Frank Willaert), verdediging 5 november 2015

> PRIJZEN

Andrea Graus

> 2015 Early Career Award van de European Society for the History of the Human Sciences (ESHHS) voor de paper: 'Discovering Palladino's mediumship. Otero Acevedo, Lombroso and the quest for authority'

RUUSBROEC

GENOOTSCHAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 3

> DEELNAME AAN CONGRESSEN, COLLOQUIA, STUDIEDAGEN, ETC.

John Arblaster

> In lief ende in leet, so es si in dogene gereet: *Lijden binnen de horizon van Gods liefde volgens enkele Middelnederlandse mystici* – Lezing op congres *Augustinus onder vrienden van Job?*, Kampen, 4 juni 2015

> Made in the Image and Likeness of God (Gen 1: 26): *Late Medieval Mystical Anthropology* – Lezing op het *International Medieval Congress*, Leeds, 6-9 juli 2015

> *Wezenlijke minne – performatieve caritas: Hoe Ruusbroec bij de dertiende-eeuwse vrouwelijke mystici zijn mosterd haalde* – Lezing op de *Interuniversitaire Masterclass Cultuur & Religie: Gender als onderzoeksfocus*, Antwerpen, 10-11 september 2015

> *Talking About God in Human Language: The Song of Songs as the Soul of Theology in the Middle Ages* – Lezing op congres: *The Soul of Theolog. On the Role of Scripture in Theology*, European Society for Catholic Theology, Leuven, 17-20 september 2015

> *John of Ruusbroec's Common Life: Combining Contemplation and Action* – Lezing op *Filosofia y mistica, Congreso de la Sociedad Castellano-Leonesa de Filosofía*, Salamanca, 21-23 oktober 2015

> *The Image and Likeness of God* – Deelname aan de workshop *Divine and Human Others: Mystical Theology and Human Flourishing*, Chicago, 26-27 oktober 2015 (voorbereiding *Oxford Handbook to Mystical Theology*)

Rob Faesen

> *Mystical Anthropology and the Exegesis of Ex. 24-31 in Ruusbroec's Spiritual Tabernacle* – Lezing op het *International Medieval Congress*, Leeds, 6-9 juli 2015

> Deelname aan de workshop *Divine and Human Others* (redactie van *Oxford Handbook Mystical Theology*), Chicago, 24-25 oktober 2015

> *De minne bij Jan van Ruusbroec* – Lezing op de Vierde

Ruusbroec Encounter *Mystieke liefde in Christendom en Islam: Tradities en toekomst*, Antwerpen, 4 december 2015

Veerle Fraeters

> *De editie van Hadewijch, Lieder: laveren tussen wetenschap en cultuurbemiddeling* – Lezing op het internationale congres *Circulation of Dutch Literature - Third International Conference*, Den Haag, 28-30 mei 2015,

<http://www.codl.nl/codl-conference-the-hague-28-30-may-2015/>

> *Tot diepere vergoding. Marc. Eemans tussen Hadewijch en Bloemardinne* – Lezing op de Derde Ruusbroec Encounter *Colloquium Verzoeking. Mystiek en Identiteit in de Moderne Vlaamse Letterkunde*, Antwerpen, 30 oktober 2015

Andrea Graus

> *Humbert Torres (1879-1955): entre la ciència i l'espiritisme* – Lezing op het colloquium *Dominiació i llibertat espiritual: l'exercici psicològic com a instrument polític i social*, Vic (Spanje), 19 mei 2015

> *Clinical lessons by stage magnetizers: Medical hypnotists and their lay mentors in Spain* – Lezing op het *Annual conference of the European Society for the History of the Human Sciences (ESHHS)*, Angers, 7-10 juli 2015

Ine Kiekens

> Von der abegescheidenheit. *The evolution of the Eckhartian concept of 'abegescheidenheit' in the dissemination of Vanden twaelf dogheden (On twelve virtues)* – Lezing op de workshop *Geistliche Literatur des Spätmittelalters, Interdisziplinärer Workshop*, Augsburg, 20-21 februari 2015

> *Pœnitentiam agite: appropinquavit enim regnum cœlorum. The evolution of the concept of penance in the light of the Twelve Virtues* – Lezing op het congres *Borderlines XIX, Translating the Past: Appropriating the Medieval and Early Modern Worlds*, Belfast, 10-12 april 2015

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 4

> Vanden twaelf dogheden *in changing contexts. Different spiritual trends in late-medieval thinking* – Pirenne Research Presentation, Gent, 21 april 2015

> Vanden twaelf dogheden: *een exemplarische studie naar de bronnen, functies, verspreiding en doorwerking van Middelednederlandse mystieke geschriften* – Lezing op de VAL-onderzoeksdag, Antwerpen, 6 mei 2015

> *Detached or not detached? The reception of 'abegescheidenheit' in the 16th-century Low Countries* – Lezing op het Fifth RefoRC Conference, Crossing borders: Transregional Reformations, Leuven, 7-9 mei 2015

> *Le monde à l'envers. Les adaptations latines de Vanden twaelf dogheden (Sur douze vertus)* – Lezing op het International congress *Des lectures salutaires pour tous: les textes religieux les plus populaires au Moyen Âge, publics et modes de diffusion*, Parijs, 2-5 juni 2015

Thom Mertens

> *Pragmatic forms of Middle Dutch Bible translation* – Keynote-lezing op het International congress *Des lectures salutaires pour tous: les textes religieux les plus populaires au Moyen Âge, publics et modes de diffusion*, Parijs, 2-5 juni 2015

Patricia Stoop

> *Religious Women and the Writing of Vernacular Sermons in the Southern Low Countries (1550–1600)* – Lezing op het international congress *Considering Women in the Early Modern Low Countries*, Antwerpen, 24–25 April 2015

> *Sermons from Female Convents as a Tool for Reform in the Medieval Low Countries?* – Lezing op het *International Medieval Congress*, Leeds, Sessie: 'My Sister for Abbess! Late Medieval Monastic Reform – between Worldly Objectives and Spiritual Renewal', organized by Annalena Müller (Universität Basel), Leeds, 6–9 juli 2015

> *Women Religious: Where To Go Next?* – Round Table Discussion op het *International Medieval Congress*, Leeds,

georganiseerd door Kimm Curran, School of Critical Studies, University of Glasgow, Leeds, 6–9 juli 2015

Jonas Van Mulder

> Bespreking van D.G. Neal's 'What can Historians do with Clerical Masculinity? Lessons from Medieval Europe' – Presentatie op de *Masterclass Cultuur & Religie*, Antwerpen, 8-9 september 2015

> *Vrouwenpark. A transgressive body in a Brabantine Cistercian cloister (1774-1775)* – Lezing op het Sophia-colloquium *Unruly Bodies. Gender, normen, verzet*, Brussel, 29-30 oktober 2015

Renske van Nie

> Bespreking van Lyndal Roper's 'Oedipus and the Devil' – Presentatie op de *Masterclass Cultuur & Religie*, Antwerpen, 8-9 september 2015

Tine Van Osselaer

> *Inleiding: Devotie en emotie. Een nieuwe blik op religieus beeldmateriaal* – Lezing op de Tweede Ruusbroec Encounter *Devotie en emotie. Een nieuwe blik op religieus beeldmateriaal*, Antwerpen, 8 mei 2015

> *Pain, passion and compassion. Writing on stigmatic women in modern Europe* – Keynote lezing op het congres *Género e interioridade na vida religiosa: conceitos, contextos e práticas*, Lissabon, 3-4 juli 2015

> *Impressed by the events: the role of emotions in the evaluation of modern mystical events* – Lezing voor de International Society for Research on Emotion, Genève, 8-10 juli 2015

> *Religie en gender. Een introductie* – Keynote lezing op de *Interuniversitaire Masterclass Cultuur & Religie: Gender als onderzoeksfocus*, Antwerpen, 10-11 september 2015, i.s.m. Henk De Smaele

> *Louise's body. Studying corporeality, femininity and mysticism in the modern era* – Lezing op het congres *Unruly bodies. Gender/Norms/Resistance*, Brussel, 30 oktober 2015

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 5

> *The pious sex. Catholic constructions of masculinity and femininity in Belgium, c. 1800-1940* – Lezing op het *Séminaire 'catholicisme contemporain'*, EHESS/EPHE, Parijs, 6 januari 2016

Lisanne Vroomen

> *Muziek voor de eeuwigheid: tot nu toe* – Presentatie op de VAL-studiedag, Antwerpen, 6 mei 2015

> *Writing songs into Literary History with Digital Text Mining* – Presentatie op het *Digital Humanities Benelux* congres, Antwerpen, 8 juni 2015

> Bespreking van Caroline Walker Bynums '...And Woman his Humanity' – Presentatie op de *Masterclass Cultuur & Religie*, Antwerpen, 8-9 september 2015

> PUBLICATIES

John Arblaster

> 'The Pious Jackal and the Pseudo-Woman: Doctrines of Deification in Medieval France' – in: Louise Nelstrop en Bradley Onishi (red.), *Mysticism in the French Tradition: Eruptions from France*, Contemporary Theological Explorations in Christian Mysticism. Farnham: Ashgate, 2015, 121-148

Guido de Baere

> 'Die geestelike brulocht – Jan van Ruusbroec (ca. 1343)' – in: Eric Vlaminck e.a. (red.), *De Canon. De 50+1 mooiste literaire werken uit de Nederlanden*. Antwerpen, Uitgeverij Vrijdag, 2015, 72-77 (zie ook: <http://litterairecanon.be/werken/> waar tevens een beschrijving door Guido de Baere van de context waarin Ruusbroec gewerkt heeft te vinden is)

Guido de Baere en Thom Mertens

> *The Complete Ruusbroec (2014): Jan van Ruusbroec, Opera omnia (1981–2006) – Sources and Parallel Passages / Index of Sources*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen, 2014 (via de Online Sources op www.uantwerpen.be/ruusbroec-bibliotheek)

Guido de Baere en Veerle Fraeters

> 'Uitgaven van werken van Middel nederlandse mystici' – in: August den Hollander en Erna van Looveren (red.), *Het Ruusbroecgenootschap. 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed*, Antwerpen: Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, 2015, 30-32

Imke de Gier en Veerle Fraeters

> 'Allegory and Mystagogy in *The Mirouer* of Marguerite Porete' – in: *Ons Geestelijk Erf* 86 (2015), 3-23

August den Hollander en Erna Van Looveren

Het Ruusbroecgenootschap. 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed, Antwerpen: Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, 2015

Daniël Ermens

> 'Het eerste *Hemels palm-hof*' – in: *De Gulden Passer. Journal for Book History* 93 (2015), 225-229

Rob Faesen

> 'A French Mystic's Perspective on the Crisis of Mysticism: Jean-Joseph Surin (1600-1665)' – in: Louise Nelstrop en Bradley Onishi (red.), *Mysticism in the French Tradition: Eruptions from France*, Farnham: Ashgate, 2015, 149-167

Veerle Fraeters

> 'Lyrische lessen. Personificatie als mystagogisch middel in de Lieder van Hadewijch' – in: *Spiegel der Letteren* 57 (2015), 113-128

> 'Hadewijch, *Lieder*' – in: Eric Vlaminck e.a. (red.), *De canon. De 50+1 mooiste literaire werken uit de Nederlanden*, Antwerpen: Uitgeverij Vrijdag, 2015, 20-31 (zie ook: <http://litterairecanon.be/werken/>)

Veerle Fraeters en Imke de Gier

> 'Allegory and Mystagogy in *The Mirouer* of Marguerite Porete' – in: *Ons Geestelijk Erf* 86 (2015), 3-23

Veerle Fraeters en Guido de Baere

> 'Uitgaven van werken van Middel nederlandse mystici' – in: August den Hollander en Erna van Looveren (red.), *Het Ruusbroecgenootschap. 90 jaar hoeder van spiritueel*

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 6

erfgoed, Antwerpen: Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, 2015, 30-32

Ine Kiekens

> "'Volghet Hem gheestelic na ende pijnt uu te vasten van allen sonden". La figure du Christ comme modèle dans *Vanden twaelf dogheden*, traité des douze vertus' – in: *Apprendre, Produire, Se Conduire: Le Modèle au Moyen Âge. XLVe Congrès de la SHMESP*. Paris: Publications de la Sorbonne, 2015, 77-84

> 'From *Vanden twaelf dogheden* to *Tractat vonn Tûgentten*. The rewriting of a medieval spiritual text in the Counter-Reformation' – in: Anne Eusterschulte en Hannah Wälzholz (red.), *Anthropological Reformations – Anthropology in the Era of Reformation*. Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 2015, 305-316

> 'Soliloquium, Soliloque en Alleen-spreken. De handschriftelijke verspreiding van Hugo van St.-Victors *Soliloquium de arrha animae* in de laatmiddeleeuwse Lage Landen' – in: *Queeste* 22 (2015), 8-28

Thom Mertens

> 'Jhesus collacien' – in: August den Hollander en Erna Van Looveren (red.), *Het Ruusbroecgenootschap 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed*. Antwerpen: Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, 2015, 22-23

> 'Het middeleeuwse klooster als literaire instelling (dertiende tot zestiende eeuw)' – in: Jeroen Jansen en Nico Laan (red.), *Van hof tot overheid. Geschiedenis van literaire instituties in Nederland en Vlaanderen*. Hilversum: Verloren, 2015, 41-65

> 'De preek van Jan Lyoen tegen de achtergrond van de Middelnederlandse preekliteratuur' – in: Frank Willaert, Jos Koldewey en Johan Oosterman (red.), *Het Gruuthusehandschrift. Literatuur, muziek, devotie rond 1400*. Gent: Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, 2015, 177-188

Thom Mertens en Guido de Baere

> *The Complete Ruusbroec (2014): Jan van Ruusbroec, Opera omnia (1981–2006) – Sources and Parallel Passages / Index of Sources*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen, 2014 (via de Online Sources op www.uantwerpen.be/ruusbroec-bibliotheek)

Thom Mertens en Stephanie Illegems

> 'Twee Middelnederlandse biechtformules in handschrift Gent, Universiteitsbibliotheek, 1371' – in: *Ons Geestelijk Erf* 86 (2015), 130-157

Kees Schepers

> 'The *Arnhem Mystical Sermons* and the Sixteenth-Century Mystical Renaissance in Arnhem and Cologne' – in: Sara S. Poor en Nigel Smith (red.), *Mysticism and Reform, 1400–1750*. University of Notre Dame Press, 2015, 84-123

> 'Het *Hooglied* in het Middelnederlands (ca. 1300-ca. 1500)' – in: Paul Gillaerts e.a. (red.), *De Bijbel in de Lage Landen. Elf eeuwen van vertalen*. Heerenveen: Royal Jongbloed, 2015, 99-110

> 'A Web of Texts: Sixteenth Century Mystical Culture and the Arnhem Sint-Agnes Convent' – in: Virginia Blanton, Veronica O'Mara en Patricia Stoop (red.), *Nuns' Literacies in Medieval Europe: The Kansas City Dialogue*. Turnhout: Brepols, 2015, 168-177

Patricia Stoop

> 'From Reading to Writing: The Multiple Levels of Literacy of the Sister Scribes in the Brussels Convent of Jericho' – in: Virginia Blanton, Veronica O'Mara en Patricia Stoop (red.), *Nuns' Literacies in Medieval Europe: The Kansas City Dialogue*. Turnhout: Brepols, 2015), 47-66

Patricia Stoop, Virginia Blanton en Veronica O'Mara

> *Nuns' Literacies in Medieval Europe: The Kansas City Dialogue*. Turnhout: Brepols, 2015 (Medieval Women: Texts and Contexts, 27)

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 7

> 'Introduction' – in: Virginia Blanton, Veronica O'Mara en Patricia Stoop (red.), *Nuns' Literacies in Medieval Europe: The Kansas City Dialogue*. Turnhout: Brepols, 2015, xxvii-lxv

Patricia Stoop en Lianne Vroomen

> 'Vijf preken uit de kerstkring van 1574 van Henricus Cool, vicaris van het kartuizerinnenklooster Sint-Anna-ter-Woestijne bij Brugge (Brussel, Koninklijke Bibliotheek, II 2098)' – in: *Ons Geestelijk Erf* 86 (2015), 43–79

Erna Van Looveren en August den Hollander

Het Ruusbroecgenootschap. 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed, Antwerpen: Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, 2015

Lianne Vroomen en Patricia Stoop

> 'Vijf preken uit de kerstkring van 1574 van Henricus Cool, vicaris van het kartuizerinnenklooster Sint-Anna-ter-Woestijne bij Brugge (Brussel, Koninklijke Bibliotheek, II 2098)' – in: *Ons Geestelijk Erf* 86 (2015), 43–79

Jonas Van Mulder

> 'Miracles and the Body Social. Infirmi in the Middle Dutch Miracle Collection of Our Lady of Amersfoort' – in: Christian Krötzel, Katariina Mustakallio en Jenni Kuuliala (red.), *Christian Infirmary in Antiquity and the Middle Ages: Social and Cultural Approaches to Health, Weakness and Care*. Farnham: Ashgate, 2015, 241-253

Jonas Van Mulder en Craig Harline

> 'Mirakelboeken' – in: August den Hollander en Erna Van Looveren (red.), *Het Ruusbroecgenootschap: 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed: een rijke en levende collectie van de Vlaamse jezuiten aan de Antwerpse Universiteit*. Antwerpen: Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, 2015, 18-19

Renske van Nie

> 'Mystical Anthropology in a Sixteenth-Century Textual Witness of the Catholic Reformation' – in: Anne Eusterschulte en Hannah Wälzholz (red.), *Anthropological Refor-*

mations – Anthropology in the Era of Reformation. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2015, 197-208

> 'Mystieke antropologie in het zestiende-eeuwse traktaat *Vanden tempel onser sielen*' – in: *Handelingen. Koninklijke Zuid-Nederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, 68 (2014, verschenen in 2015), 181-195

Tine Van Osselaer

> '«Ce merveilleux ensemble d'héroïsme, de dévouement, et de vertu.» L'héroïsation des zouaves pontificaux dans les publications concernant la dévotion au Sacré-Cœur' – in: Bruno Dumons en Jean-Philippe Warren (red.), *Les zouaves pontificaux en France, en Belgique et au Québec. La mise en récit d'une expérience historique transnationale (XIXe-XXe siècles)*, Peter Lang, 2015, 111-124

> 'Op het lijf geschreven: lichaam en erfgoed' – in: *Tijdschrift* 5.3 (2015), 4-5

> 'Amand Gérardin Verschijningen te Banneux' – in: August den Hollander en Erna Van Looveren (red.), *Het Ruusbroecgenootschap. 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed*, Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, 2015, 28-29

> RECENSIES

Guido de Baere

> Christian de Borchgrave, *Les jésuites et le mouvement flamand*. Histoire d'un engagement tardif mais virulent. Peeters, Leuven / Paris / Walpole (MA), 2014 – in: *Jezuiten* 41 (2015), 20

> Antoon, Paul en Luc Dieusaert, *Robrecht Mortier*. Averbode, Averbode, 2014 – in: *Jezuiten* 44 (2015), 20

Rob Faesen

> Mark Rotsaert, *Ignatius in zijn brieven*. Averbode: Altiora, 2015 - in *Streven: Cultureel Maatschappelijk Maandblad* 82 (2015), 948-949

RUUSBROEC

GENOOTSCHAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 8

Veerle Fraeters

> 'Stoute woorden'. Naar aanleiding van Martine Veldhuizen, *De ongetemde tong. Opvattingen over zondige, onvertogen en misdadige woorden in het Middelnederlands (1300-1550)* – in: *Queeste* 21 (2014, verschenen 2015), 129-134

> Emily A. Holmes, *Flesh Made Word. Medieval Women Mystics, Writing, and the Incarnation*. Baylor University Press, 2013 – in: *Gender and Religion. Online Journal for the Systematic Study of Gender and Religion in an Interdisciplinary Perspective* 5.2 (2015), 193-196

Ine Kiekens

> 'Tormenterende Tongen'. Over Martine Veldhuizen, *De ongetemde tong. Opvattingen over zondige, onvertogen en misdadige woorden in het Middelnederlands 1300-1550*. Hilversum: Verloren, 2014 – in: *Spiegel der Letteren* 57 (2015), 443-445

> Leo Kenis (red.), *Quadragesima margaritae: Veertig jaar Maurits Sabbibliotheek, Faculteit Theologie en Religiewetenschappen*. Leuven: Peeters, 2014 – in: *De Gulden Passer* 93 (2015), 119-120

Patricia Stoop

> Patrizia Carmassi, Eva Schlottheuber en Almut Breitenbach, *Schriftkultur und religiöse Zentren im norddeutschen Raum*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2014 (Wolfenbütteler Mittelalter-Studien, 24) – in: *Sehepunkte. Rezensionenjournal für die Geschichtswissenschaften*, 15 (2015), no. [15.02.2015], <http://www.sehepunkte.de/2015/02/25211.html>

Tine Van Osselaer

> Roberto Dagnino, *Twee leeuwen, één kruis. De rol van katholieke culturele kringen in een Vlaams-Nederlandse verstandhouding (1830-ca.1900)* – in: *Low Countries Historical Review*, 130.4 (2015)

Lisanne Vroomen

> Peter Cuijpers, *Van Reynaert de Vos tot Tijn Uilenspiegel: op zoek naar een canon van volksboeken (1600-1900)* – in: *De Gulden Passer. Journal for Book History* 93 (2015), 266-268

ONDERWIJS

> GASTCOLLEGES

Veerle Fraeters

> Inleiding tot de Middelnederlandse taal – in het vak *Paleografie* (BA-Geschiedenis) van professor Guido Marnef (UA), Antwerpen, 3 maart 2015

> Women writers in the Middle Ages - in het vak *Women Philosophers From Antiquity Until the 21th Century* van professor Anniemie Halsema (Vrije Universiteit Amsterdam), Amsterdam, 18 september 2015

Ine Kiekens

> In het vak *Middelnederlands* van Veerle Fraeters (UA), Antwerpen, voorjaar 2015

DIENSTVERLENING

> DYNAMISCHE CANON VAN DE NEDERLANDSTALIGE LITERATUUR VANUIT VLAAMS PERSPECTIEF

Enkele leden van het Ruusbroecgenootschap hebben een bijdrage geleverd aan de nieuwe literaire canon:

<http://litterairecanon.be/werken/>

> **Guido de Baere**: Jan van Ruusbroec, *Die geestelike brulocht*

> **Veerle Fraeters**: Hadewijch, *Liederen*

> INTERUNIVERSITAIRE MASTERCLASS RELIGIE EN CULTUUR

Gender als onderzoeksfocus
Antwerpen, 10-11 september 2015

Organiserend comité (namens RG)

Rob Faesen, Veerle Fraeters, Patricia Stoop, Jonas Van Mulder, Tine Van Osselaer

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 9

> LEZINGEN, WORKSHOPS, TENTOONSTELLINGEN

Guido de Baere

> *Van drierhande geestelike mensen in Die grote evangelische Peerle*. Lezing voor de Ignatiusvereniging te Capenberg, Boechout, 13 september 2015

Rob Faesen

> *Beatrijs van Nazaereth* – Lezing voor de Ignatiusvereniging te Capenberg, Boechout, 11 maart 2015

> *Beelden van voltooiing (Jan van Ruusbroec: Vanden blindenden steen)* – Vier lezingen voor Leerhuis voor de Kerkvaders, Gent, 25-26 april 2015

> *Jan Pullen*, Van het overwezenlijck leven – Lezing voor de Studiegroep Rijnlandse mystiek, Tienen, 13 mei 2015

> *Jan van Ruusbroec* – Lezing voor Elcker-ick, Antwerpen, 26 mei 2015

> *Vida van Teresa van Avila* – Vier lezingen op de *Zomercursus mystieke literatuur*, Oude Abdij, Drongen, 23-27 augustus 2015

> *Middle Dutch Mysticism* – Lezing op de Studiedagen *The Spirit of the Beguines*, Begijnhof, Leuven (studiegroep Matthew Fox), 23 september 2015

> *Advent en Kerstmis in Vanden tempel onser sielen* – Lezing voor de Ignatiusvereniging te Capenberg, Boechout, 6 december 2015

> *Spreken over het Onuitsprekelijke* – Lezing op de studiedag van de School voor Comparatieve Filosofie, Antwerpen, 19 december 2015

Veerle Fraeters

> *Hadewijch over de minne* – Lezing n.a.v. Internationale Vrouwendag, georganiseerd door Sint-Lucas Antwerpen in samenwerking met de Universiteit van het Algemeen Belang, Antwerpen, 12 maart 2015

> *De visioenen van Hadewijch en hun betekenis* – Dagseminarie in het kader van de reeks 'Mystieke bronnen 2015: Visioenen bij vrouwelijke mystici', georganiseerd door Hof Zevenbergen Ranst, 7 november 2015

> *'In onsegheleke wondere' - Macht en onmacht van taal in het mystieke oeuvre van Hadewijch* – Dagseminarie in het kader van de reeks 'Een Zee van Taal' van de School voor Comparatieve Filosofie, Antwerpen, 5 december 2015

Kees Schepers

> *Hugo van Sint Victor*, De Arrha animae – Lezing voor de Studiegroep Rijnlandse Mystiek, Tienen 17 juni 2015

Renske van Nie

> *Drie preken uit de Arnhemse Mystieke Preken* - Lezing voor de Studiegroep Rijnlandse Mystiek, Tienen, 30 september 2015

> *Mystieke antropologie in de Tempel* - Bespreking van enkele passages voor de Elia-avond van Gemeenschap Elia (Convent van Bethlehem), Mechelen, 9 november 2015.

Lisanne Vroomen

> *Vrouwen en liederen: ontbrekende schakels in het onderzoek?* – Presentatie op het *SIGNUM-congres*, Deventer, 30 mei 2015

PERSONALIA

> Per 1 oktober 2015 heeft **Veerle Fraeters** het directeurschap overgenomen van **Thom Mertens**

> In 2015 heeft het Ruusbroecgenootschap drie nieuwe medewerkers mogen verwelkomen:

>> Per 1 april 2015 is **Andrea Graus** voor 2 jaar (met kans op twee jaar verlenging) aangesteld als postdoctoraal medewerker op het project 'Between saints and celebrities. The devotion and promotion of stigmatics in Europe, c. 1800-1950', tot 1 april 2017

>> Per 1 september is **Leonardo Rossi** voor 2 jaar (met kans op 2 jaar verlenging) aangesteld op het project 'Between saints and celebrities. The devotion and promotion of stigmatics in Europe, c. 1800-1950', tot 1 september 2017

>> Per 1 augustus 2015 is **Daniël Ermens** aangesteld als dossierbeheerder-expert (45%)

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 10

> In 2015 heeft het Ruusbroecgenootschap afscheid genomen van twee medewerkers:

>> Per 1 september 2015 heeft **August den Hollander** zijn werkzaamheden voor het Ruusbroecgenootschap, waar hij sinds 1 november 2012 was aangesteld als deeltijds (70%) hoogleraar *Geschiedenis van de spiritualiteit in de Nederlanden tot ca. 1750*, beëindigd. Wij wensen hem veel succes toe in zijn nieuwe baan aan de Vrije Universiteit Amsterdam

>> Per 1 juli 2015 heeft **Ingrid De Ruyte** na bijna 20 jaar dienst als leeszaalmedewerker in onze bibliotheek en als secretaresse haar aanstelling bij het Ruusbroecgenootschap beëindigd. Wij bedanken haar voor haar jarenlange inzet

> In de 123^e zitting van de faculteitsraad Letteren en Wijsbegeerte (29 april 2015) werd gemeld dat:

>> De aanstelling van **Jos Verwimp** als onbezoldigd ATP-lid in de bibliotheek met 3 jaar wordt verlengd tot 1 april 2018

> De faculteitsraad Letteren en Wijsbegeerte besliste in de 124^e zitting op woensdag 27 mei 2015 om:

>> **Tine Van Osselaer** voor een periode van 5 jaar aan te stellen als voltijds onderzoeksprofessor (tenure track ZAPBOF) in het domein 'Geschiedenis van de spiritualiteit, devotie en mystiek' vanaf 1 oktober 2015

>> De aanstelling van **Susanna De Schepper** als vrijwillig wetenschappelijk medewerker (onbezoldigd BAP-statuut) voor 2 jaar te verlengen tot 30 april 2017

> De faculteitsraad Letteren en Wijsbegeerte besliste in de 127^e zitting op woensdag 16 september 2015 op bindend advies van de Instituutsraad Ruusbroecgenootschap om

>> Het mandaat van **Rob Faesen** als deeltijds ZAP (30%) te verlengen tot en met 30 september 2018

>> **Jonas Van Mulder** aan te stellen als deeltijds academisch medewerker (70%, barema assistent) van 1 oktober 2015 tot en met 31 december 2015

>> **Goran Proot** aan te stellen als deeltijds academisch medewerker (10%, barema doctor-assistent) van 1 oktober 2015 tot en met 31 december 2015

>> De aanstelling van **Guido De Baere** als onbezoldigd emeritus met occasionele activiteit vanaf 1 oktober 2015 voor één jaar te verlengen

> De faculteitsraad Letteren en Wijsbegeerte besliste in de 129e zitting op woensdag 18 november 2015 op bindend advies van de Instituutsraad Ruusbroecgenootschap om

>> Het mandaat van **Goran Proot** als deeltijds academisch medewerker (10%, barema doctor-assistent) te verlengen tot en met 30 september 2016

>> Het mandaat van **Jonas Van Mulder** als deeltijds academisch medewerker (60%, barema assistent) te verlengen tot en met 30 juni 2016

>> **Lieke Smits** (Universiteit Leiden) als vrijwillig wetenschappelijk medewerker (onbezoldigd BAP-statuut) voor 3 jaar aan te stellen vanaf 1 februari 2016

>> **August den Hollander** (Vrije Universiteit Amsterdam) als vrijwillig wetenschappelijk medewerker (onbezoldigd BAP-statuut) voor 3 jaar aan te stellen vanaf 1 januari 2016

BIBLIOTHEEK

> **AANKONDIGING: Erfgoeddag 2016 | zondag 24 april 2016**
Tradities van weleer. Rituelen van het westen en "uit den vreemde" in de erfgoedcollecties van de Universiteit Antwerpen

De editie van 2016 staat in het teken van Rituelen. Rituelen zijn niet alleen bakens in een mensenleven, het zijn ook stapstenen door de geschiedenis. Speciaal voor Erfgoeddag ontwikkelen we in samenwerking met de afdeling Bijzondere Collecties een korte documentaire over rituelen in het verleden. Gebruiken van het Westen én 'uit den vreemde' komen daarbij aan bod. Een selectie van de objecten uit de film wordt ook fysiek tentoongesteld.

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 11

> Publicaties over de Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap

>> Ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van het Ruusbroecgenootschap verscheen de brochure **Het Ruusbroecgenootschap - 90 jaar hoeder van spiritueel erfgoed : Een rijke en levende collectie van de Vlaamse Jezuïeten aan de Antwerpse Universiteit** onder redactie van August den Hollander en Erna Van Looveren (zie p. 2 in deze Nieuwsbrief). De pdf van deze brochure kunt u downloaden op onze website www.uantwerpen.be/ruusbroec-bibliotheek

>> In de nieuwsbrief 32 van het Consortium of European Research Libraries (CERL) is een bijdrage over de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap opgenomen:

<https://www.cerl.org/publications/newsletter>

> Academisch onderwijs in de Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap

>> Al vele jaren speelt de collectie van het Ruusbroecgenootschap een belangrijke rol in het academisch onderwijs aan de Universiteit Antwerpen. Zo werd dit jaar ten behoeve van de colleges *Mystieke auteurs* (Master Letterkunde, docent Rob Faesen) een reeks boeken ter beschikking gesteld en kregen de studenten de kans om een aantal unieke primaire bronnen uit onze collectie ter hand te nemen. Hetzelfde gebeurde voor het onderdeel Bachelor-scriptie (derde bachelor Geschiedenis Tine Van Osselaer) *Cultus figuren. Dode celebrities en 'levende heiligen': gestigmatiseerden in de lange negentiende eeuw*. Een aantal colleges gingen door in de leeszaal. Er werd met primaire bronnen uit de collectie (o.a. de prentencollectie) gewerkt waarmee de studenten daarna zelfstandig aan de slag gingen maar ook secundaire literatuur werd ter beschikking gesteld. In het kader van het college *Religieuze bestsellers in de vroegmoderne tijd* (docent August den Hollander) dienden studenten voor elk besproken type een voorbeeld uit de collectie van het Ruusbroecgenootschap bestuderen. Het college, gewijd aan de productie van devotieprenten in

de 17de en 18de-eeuw, ging door in de leeszaal van de bibliotheek. De studenten konden er kennismaken met het uitgebreide gamma devotieprenten en de talrijke voorbeelden hiervan in onze collectie aanwezig. Voor het college *Teksteditie*, gedoceerd door Goran Proot, maakten studenten uitgebreid gebruik van de collectie oude drukken uit onze bibliotheek. Naar jaarlijkse gewoonte werden, ten slotte, ook in 2015 een aantal oude drukken (45 volumes) geselecteerd voor de studenten Nederlandse letterkunde, die van deze objecten een materiële beschrijving dienden te maken voor het vak *Wetenschappelijke Vaardigheden* (docent Hubert Meeus)

>> Voor het laatste jaar maakten 4 studenten Informatie- en Bibliotheekwetenschap (deze richting wordt opgeheven) voor het keuzevak *Digitalisering: productie, opslag en duurzaamheid* (docent Trudi Noordermeer) een gedetailleerd plan van aanpak op voor een casus erfgoedmateriaal uit onze collectie. Dit jaar werden de rijmgebeden in kaart gebracht

>> Lore Lievens, studente Master of Arts in de historische taal- en letterkunde aan de UGent (contact Martine De Reu) werkte in het voorjaar van 2015 haar stagetraject af. Onder de titel *Heilzame handschriften : de handschriftencollectie van het Ruusbroecgenootschap in een notendop* presenteerde zij in de inkomhal van de universiteitsbibliotheek een mooie selectie handschriften uit onze collectie. In een uitvoerig rapport (54 p.) bracht ze de handschriftencollectie van het Ruusbroecgenootschap in kaart en maakte ze een codicologische beschrijving van de getoonde handschriften.

>> Ten slotte werd er positief geantwoord op het verzoek van Kara Verboven studente Master of Arts in de historische taal- en letterkunde aan de UGent (contact Martine De Reu) om haar in het voorjaar van 2016 een stagetraject aan te bieden in de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap

RUUSBROEC

GENOOTSCHAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 12

> Merkwaardige aanwinsten

>> In het voorjaar ontvingen we door bemiddeling van Theo Clemens van de Erven De Haas-Martens een handschrift met gebeden van een lid van de derde orde van Franciscus in de vorm van een permanente bruikleen. Het gaat om een **Handgeschreven gebedenboek van/voor een lid van de derde orde van Franciscus**. Zonder titelblad en plaats, 1644 [volgens aantekening op p. 775 voltooid in januari 1644], 780 genummerde bladzijden, voorafgegaan door een onvolledige, niet gepagineerde liturgische kalender en afgesloten door een eveneens onvolledig, niet gepagineerd alfabetisch register. Het handschrift wordt bij ons bewaard onder het nummer RG Hs Neerl 28

>> Op de veilingen van The Romantic Agony van 24 en 25 mei en 20 en 21 november kochten we de zeer zeldzame tweede editie van Philips Numan *Historie van de mirakelen ... van die H. Maget Maria op een plaetse gheuoemt Scherpen-heuvel*, een lot van 7 Antwerpse volksboekjes en een merkwaardige convoluut met 30 devotieele drukwerkjes in de volkstaal, veelal in Antwerpen gedrukt. Het merkwaardige aan deze convoluut is dat wij reeds een quasi-gelijkaardige convoluut bezitten (met dezelfde teksten en in dezelfde volgorde ingebonden) wat zeker verder onderzoek vereist

>> In oktober 2015 kocht het Ruusbroecgenootschap een zeventiende-eeuws handschriftje (6 folia) met gebeden, gebonden in een twintigste-eeuwse kartonnen band van Marcus De Schepper. Het kreeg het signatuur Hs Neerl 39

>> Door bemiddeling van Dirk Van der Linden werd het archief van de Vlaamse rooms-katholieke dichteres Reninka (pseudoniem voor Renée Lauwers, Puurs 1923) in het Ruusbroecgenootschap ondergebracht

>> Na bemiddeling door Tine van Osselaer werd het archief dat pastoor Nulens (Beringen) m.b.t. gestigmatiseerden bij elkaar gebracht heeft tijdelijk in het Ruusbroecgenootschap ondergebracht. Het archief zal bestudeerd worden in

het kader van het onderzoeksproject rond gestigmatiseerden dat Tine van Osselaer hier momenteel leidt en voor de bachelorroefening *Cultus figuren. Dode celebrities en 'levende heiligen': gestigmatiseerden in de lange negentiende eeuw*

> Tentoonstellingen in de inkomhal van de Universiteitsbibliotheek (UB)

>> Stagiaire Lore Lievens: *Heilzame handschriften : de handschriftencollectie van het Ruusbroecgenootschap in een notendop*, een tentoonstelling die loopt van 2 tot en met 28 maart 2015

> Material Evidence in Incunabula (MEI) workshop

Op maandag 26 oktober 2015 verzorgde de afdeling Bijzondere Collecties van de Universiteitsbibliotheek in samenwerking met onderzoekers uit Oxford een workshop over het registreren van bezitterskenmerken in incunabelen in de MEI-database (<http://data.cerl.org/mei/search>).

Voor deze workshop heeft het Ruusbroecgenootschap haar incunabelen collectie ter beschikking gesteld. In de aanloop naar deze workshop zijn de beschrijvingen van de incunabelen die gebruikt zou worden in deze workshop gecontroleerd in de ISTC beschreven in Brocade

> UPLA workshop

UPLA, een statisch model voor het uitvoeren van schaderegistratie op collectieniveau en de bijhorende shadeatlas zijn af. Net voor de zomervakantie organiseerde de Vlaamse Erfgoedbibliotheek een opleiding van een week voor deskundigen in de Biekorf in Brugge en een tweedaagse opleiding voor bibliotheekmedewerkers in de Universiteitsbibliotheek van Antwerpen. Voor beide opleidingen selecteerde Marijn de Valk zo'n 45 boeken met diverse schades uit de collectie van het Ruusbroecgenootschap. Het model werd immers eerder uitgetest in de Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap wat de selectie sterk vergemakkelijkte

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 13

> Flandrica.be

Flandrica.be krijgt elk half jaar een update met nieuwe titels. Ook bij de updates van 2015 werd materiaal toegevoegd uit onze collecties. Wij selecteerden voor de eerste update vooral materiaal dat de overgang van de handschriftelijke periode naar de vroege boekdrukkunst illustreert; voor de tweede update kozen we voor een aantal objecten die de relatie van het Ruusbroecgenootschap belicht met de kunstenaarsbeweging De Pelgrim

> Rondleidingen in de Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap

>> Op zondag 26 april 2015 lieten wij naar aanleiding van de Erfgoeddag, die in het teken stond van Erven, het grote publiek kennismaken met het Jezuïetenerfgoed aan de Universiteit Antwerpen en nodigden wij de talrijke deelnemers uit voor een bezoek aan onze bibliotheek

>> Op 6 mei 2015 ging de lentevergadering van de Vereniging van Religieuze Bibliotheken (VRB) door aan de Universiteit Antwerpen. In de marge van deze vergadering kregen de deelnemers de mogelijkheid om een bezoek te brengen aan onze bibliotheek

>> Op vrijdag 8 mei vond de tweede Ruusbroec Encounter plaats met als titel *Devotie en Emotie: nieuwe blik op religieus beeldmateriaal*. Tijdens deze studiemiddag werd er gereflecteerd over het belang van devotieprenten voor het historisch onderzoek. Voorafgaand konden de deelnemers kennismaken met de toonaangevende iconografische collectie van onze bibliotheek

>> Op 28 mei vergaderde de Stuurgroep STCV in de Universiteit Antwerpen. In de marge hiervan brachten zij een bezoek aan de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap

>> Op woensdag 28 oktober 2015 ontvingen wij, samen met de Afdeling Historische Collecties van de Universiteitsbibliotheek, het Consortium of European Research Libraries (CERL). In de namiddag werden de gasten verwelkomd met een korte presentatie over de bijzondere collecties van

het Ruusbroecgenootschap, waarna de bezoekers konden kennismaken met de verschillende deelcollecties uit onze bibliotheek. De incunabelen – waaronder ons topstuk, een convoluut met vier drukjes van Dirk Martens (1473-1474) – en de devotieprenten werden zeer geapprecieerd. Ook de verluchte middeleeuwse getijdenboeken konden op veel aandacht rekenen

> Vervolgproject STCV in de Bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap, enkele cijfers en B-controles

Susanna De Schepper werkt momenteel verder aan de invoering van de zeventiende-eeuwse drukken uit onze collectie in de Short Title Catalogus Vlaanderen (STCV). Bij de aanvang van dit vervolgproject telde deze catalogus reeds 2300 beschrijvingen uit onze bibliotheek. In 2014 werden hieraan 553 records toegevoegd, waaronder 185 edities die tot dan toe elders nog niet geregistreerd werden. In 2015 werden nog eens 585 records toegevoegd. 154 zeventiende-eeuwse edities uit deze aanvulling werden voor het eerst beschreven: een uitzonderlijke oogst!

ONS GEESTELIJK ERF

> INHOUD **ONS GEESTELIJK ERF 86 (2015) afl. 1**

IMKE DE GIER en VEERLE FRAETERS, Allegory and mystagogy in Marguerite Porete's *Le mirouer des simple ames* (3-23)

DIRK GEIRNAERT en HANS KIENHORST, Wie is de *cock*? Twee blaadjes met aan de *cock van Gruenendale* toegeschreven teksten (Collectie Soeterbeeck, Fr. 20) (24-40)

GUIDO HENDRIX, Orate ex vinculo charitatis pro scriptricibus Ser. M.H. et Ser. M.H. Twee cisterciënzerinnen van Maagdendaal als kopiïsten van Maredsous Ms. F°/4 (41-42)

LISANNE VROOMEN en PATRICIA STOOP, Vijf preken uit de kerstkring van 1574 van Henricus Cool, vicaris van het kartuizerinnenklooster Sint-Anna-ter-Woestijne bij Brugge (Brussel, Koninklijke Bibliotheek, II 2098) (43-79)

BOEKBESPREKINGEN (80-81)

RUUSBROEC

GENOOTSCAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 14

> INHOUD *ONS GEESTELIJK ERF* 86 (2015) afl. 2

EVERT VAN DEN BERG, Eckhart en pseudo-Hadewijch: stem en tegenstem *Dilectus deo et hominibus* en *Alle dinghe sijn mi te inghe* (83-109)

JOOST ROBBE, Dirc van Delfts *Tafel vanden kersten ghelove* en de stervensliteratuur. Een literair-historische verkenning (110-129)

THOM MERTENS m.m.v. STEPHANIE ILLEGEMS, Twee Middelnederlandse biechtformules in handschrift Gent, Universiteitsbibliotheek, 1371 (130-157)

Verantwoordelijke eindredacteur :
Veerle Fraeters

Opmaak en redactie:
Daniël Ermens

Adres: Ruusbroecgenootschap
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

AGENDA 2016

18 maart: VOORJAARSLEZING

Marleen Cré (Lausanne) – *Devotionele compilaties in laat-middeleeuws Engeland: de lezende auteur en de schrijvende lezer*

22 april: VOORJAARSLEZING

Kristien Suenens (Leuven) – *De verering van het H. Sacrament: vrouwelijke devotie, ondernemerschap en macht in 19de-eeuwse kloosters*

24 april: ERFGOEDDAG

Tradities van weleer. Rituelen uit het westen en “uit den vreemde” in de erfgoedcollecties van de Universiteit Antwerpen

20 mei: VOORJAARSLEZING

Eva Vandemeulebroucke (Gent) – *De autoriteit van een kok. Het auteursbewustzijn van de Groenendaalse lekenbroeder Jan van Leeuwen († 1378)*

17 juni: VOORJAARSLEZING

Ad Poirters (Nijmegen) – *In de geest van Windesheim: De renovatie van de liturgische handschriften van het klooster Soeterbeeck door rector Arnoldus Beckers (1772-1810)*

27 juni-1 juli: SUMMER SCHOOL

Religious Manuscripts, Handpress Books and Prints (15th–19th centuries). Collections, materials and methodologies

RUUSBROEC

GENOOTSCHAP

Nieuwsbrief | jaargang 7 . nummer 14 | januari 2016 | pagina 15

AGENDA 2016

18 maart: VOORJAARSLEZING

Marleen Cré (Lausanne) – *Devotionele compilaties in laat-middeleeuws Engeland: de lezende auteur en de schrijvende lezer*

22 april: VOORJAARSLEZING

Kristien Suenens (Leuven) – *De verering van het H. Sacrament: vrouwelijke devotie, ondernemerschap en macht in 19de-eeuwse kloosters*

24 april: ERFGOEDDAG

Tradities van weleer. Rituelen uit het westen en “uit den vreemde” in de erfgoedcollecties van de Universiteit Antwerpen

20 mei: VOORJAARSLEZING

Eva Vandemeulebroucke (Gent) – *De autoriteit van een kok. Het auteursbewustzijn van de Groenendaalse lekenbroeder Jan van Leeuwen († 1378)*

17 juni: VOORJAARSLEZING

Ad Poirters (Nijmegen) – *In de geest van Windesheim: De renovatie van de liturgische handschriften van het*

klooster Soeterbeeck door rector Arnoldus Beckers (1772-1810)

27 juni-1 juli: SUMMER SCHOOL

Religious Manuscripts, Handpress Books and Prints (15th–19th centuries). Collections, materials and methodologies